

Bursa Yerel Basınında Yer Alan Suriyelilere İlişkin Haberlerin Söylem Analizi ile Değerlendirilmesi

Mehmet Suiçmez

ÖZ

Bu çalışmanın temel amacı, Bursa'da yayın yapan yerel gazetelerde Suriyeli sığınmacılara yönelik oluşturulan haber içeriklerinin hangi söylem stratejileri doğrultusunda yapılandırıldığını, bu stratejilerin hangi temsillere dayandığını ve yerel düzeyde toplumsal algının inşasına nasıl katkı sağladığını incelemektir. Araştırma sürecinde, yöntemsel çerçeve olarak Van Dijk tarafından geliştirilen eleştirel söylem analizi yaklaşımı esas alınmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu, 09.12.2024–30.04.2025 tarihleri arasında Bursa il merkezinde yayımlanan altı yerel gazetede (Bursa Haber, Bursa Hakimiyet, Bursa Hayat, Kent Bursa, Olay ve Yeni Marmara) yer alan ve Bursa ili bağlamında Suriyeli mültecilere ilişkin toplam 23 haber oluşturmaktadır. Çalışmanın sonuçları gazetelerdeki haber başlıkları ve girişlerinin, Suriyelilere yönelik ötekileştirici söylemler geliştirdiğini ve tehdit algısını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Dilsel analiz, haberlerde suçlayıcı ve olumsuz çağrışım yapan fiillerin kullanıldığını, özellikle "bıçakla saldırdı", "çarptı", "yaralandı" ve "akın etti" gibi terimlerle Suriyelilerin olumsuz bir şekilde çerçeveslendiğini göstermektedir. Ayrıca, etnik kimlik vurgusuyla toplumsal ayrışmanın derinleştirildiği, kültürel farkların öne çıkarıldığı ve ayrımcılığın pekiştirildiği belirlenmiştir. Haberin retorik yapısı, subjektif ifadelerle desteklenen algı yönetimi stratejileriyle şekillenmiş, sayısal veriler ve objektif kaynaklardan uzaklaşmıştır. Bu durum, haberlerin ideolojik bir duruş sergilemesine neden olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Göç, Suriye, Mülteci, Eleştirel Söylem Analizi, Bursa

MEHMET SUIÇMEZ

Doç. Dr.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

mehmet.suicmez@bilecik.edu.tr

ORCID: 0000-0001-7909-0704

Atıf/Citation: Suiçmez, M. (2026). Bursa yerel basınında yer alan Suriyelilere ilişkin haberlerin söylem analizi ile değerlendirilmesi. *Selçuk İletişim*, 19(1), 302-333. <https://doi.org/10.18094/josc.1697079>

Evaluation of News About Syrians in Bursa Local Press with Discourse Analysis

Mehmet Suiçmez

ABSTRACT

The primary objective of this study is to examine the discourse strategies used in news content about Syrian refugees in local newspapers published in Bursa, the representations these strategies are based on, and how they contribute to the construction of social perception at the local level. The research process utilizes the critical discourse analysis approach developed by Van Dijk as the methodological framework. The study sample consists of 23 news articles about Syrian refugees in the context of Bursa province, published between December 9, 2024, and April 30, 2025, in six local newspapers (Bursa Haber, Bursa Hakimiyet, Bursa Hayat, Kent Bursa, Olay, and Yeni Marmara) published in Bursa city center. The results of the study reveal that the headlines and introductions in the newspapers develop marginalizing discourses toward Syrians and reinforce the perception of threat. Linguistic analysis reveals the use of accusatory and negatively connoted verbs in the news, particularly terms such as "attacked with a knife," "crashed," "injured," and "flooded," which frame Syrians negatively. Furthermore, it has been determined that the emphasis on ethnic identity deepens social divisions, highlights cultural differences, and reinforces discrimination. The rhetoric of the news was shaped by perception management strategies supported by subjective statements, and a shift away from numerical data and objective sources. This led to the news taking an ideological stance.

Keywords: Migration, Syria, Refugee, Critical Discourse Analysis, Bursa

MEHMET SUIÇMEZ

Assoc. Prof.

Bilecik Şeyh Edebali University

mehmet.suicmez@bilecik.edu.tr

ORCID: 0000-0001-7909-0704

GİRİŞ

Türkiye, sahip olduğu jeopolitik konum nedeniyle tarihsel olarak göç yolları üzerinde yer almakta; özellikle son yıllarda bölgesel istikrarsızlıkların artmasıyla birlikte göç hareketlerinin yoğunlaştığı bir merkez haline gelmektedir (Yolcu, 2018, s. 679). 2011’de Suriye’de başlayan iç savaş, bu sürecin en belirgin örneklerinden biridir. Suriye’deki “Arap Baharı” sonrası rejim ile muhalifler arasındaki çatışmalar hızla büyüyerek, silahlı gruplar, terör örgütleri ve uluslararası aktörlerin dahil olduğu geniş çaplı bir iç savaşa dönüşmüştür (Paksoy & Şentöregil, 2018, s. 238). Bu çatışmaların sonucunda, milyonlarca insan savaş, yoksulluk, sağlık hizmetlerine erişememe gibi nedenlerle yaşadığı yerleri terk etmek durumunda kalmıştır (Armutcu & Mavi, 2022, s. 86). Bu kitlesel göç hareketinde Suriye’ye komşu olan Türkiye, başlıca sığınma noktası olarak öne çıkmıştır. Göç İdaresi Başkanlığı’nın 2025 yılı verilerine göre, Türkiye’de geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli sayısı 2 milyon 758 bin 39’dur. İstanbul, mutlak sayılar açısından ilk sırada yer alırken; nüfusa oranla değerlendirildiğinde Kilis yüzde 81,37’lik oranla öne çıkmaktadır. Bursa ise 159.950 Suriyeli ile bu şehirler arasında yedinci sıradadır (GİK, 2025). Bursa aynı zamanda %5.65 Suriyeli göçmen oranıyla Türkiye ortalamasının (%4.42) üzerinde bir orana sahiptir (Battal & Saraç, 2019, s. 2884). Bu veri, Bursa’nın Suriyeli sığınmacılar açısından yalnızca sayısal anlamda değil, toplumsal karşılaşmalar ve entegrasyon açısından da dikkat çeken bir şehir olduğunu göstermektedir.

Suriyeli sığınmacıların büyükşehirlerdeki varlığı, Türkiye'nin bir göç ülkesi olma vasfını pekiştirmiş; bu durum, sığınmacılar ile yerli halk arasındaki ilişkilerin gündelik yaşamda daha görünür hale gelmesine neden olmuştur (Yaylacı, 2017, s. 4). Bu görünürlük, çoğu zaman kamusal alanda tartışmalara kaynaklık etmekte ve özellikle medya aracılığıyla şekillenen toplumsal algılarda belirleyici olmaktadır (Van Dijk, 2005, s. 85). Medya, kamuoyunun düşünce dünyasında belirleyici bir rol oynamakta; bireylerin olaylara ve kişilere dair yargılarında doğrudan ya da dolaylı etkilerde bulunmaktadır (Happer & Philo, 2013, s. 321-323). Özellikle hassas ve tartışmalı meselelerde medya üzerinden iletilen içerikler, yalnızca bilgi vermekle sınırlı kalmamakta; haberin sunum biçimi aracılığıyla izleyicilerin tutum ve yönelimlerini etkileme potansiyeli de taşımaktadır. Bu çerçevede, medyanın kullandığı dil, seçilen görseller ve haberin yapılandırılış şekli, toplumsal algıların biçimlenmesinde belirleyici olmakta ve kamuoyunun hangi tarafı destekleyeceği konusunda yönlendirici bir işlev üstlenmektedir (Akar & Ekmekçi, 2023, s. 121). Bu bağlamda, mülteciler özelinde oluşturulan haber söylemleri yalnızca bilgilendirme değil, aynı zamanda anlam inşa etme işlevi de taşımaktadır (Yaylacı, 2017, s. 4). Dolayısıyla medya organlarının, özellikle de yerel basının, Suriyeli sığınmacılara dair haberleri hangi söylemler üzerinden ele aldığı, toplumsal tutumların oluşmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Yapılan araştırmalar, yerel medyanın Suriyeli sığınmacıları nasıl temsil ettiğine dair dikkat çekici bulgular ortaya koymaktadır. Örneğin Türk'ün (2019, s. 2976) Batman yerel basınına ilişkin incelemesinde, göçmenlerin haberlerde genellikle olumlu temsillerle ele alındığı, ancak bu temsillerin sıklıkla “sorun” ve “mağduriyet” ekseninde yapılandığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Kara ve Yılmaz (2015, s. 67-68) Malatya basınında yer alan haberlerde Suriyelilerin genellikle yaşam koşulları çerçevesinde ele alındığını ve bu çerçevede haber öznesinin çoğunlukla “Suriyeli” ifadesiyle sunulduğunu belirtmektedir. Bu ifade ötekileştirme riskini azaltsa da medya dilinde bir kavramsal karmaşa olduğuna dikkat çekilmekte, haberlerde kullanılan tanımların ortak bir uzlaşa çerçevesinde belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu çalışmalar, yerel medyanın Suriyeli sığınmacılara ilişkin haberlerinde sıklıkla benzer temalara başvurduğunu, ancak söylemlerin kentten kente farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu noktada, Bursa yerel basınında Suriyeli sığınmacılara ilişkin haberlerin nasıl yapılandırıldığını söylem analizi yöntemiyle incelemek hem mevcut medya dilinin çözümlemesi hem de toplumsal algıların hangi kalıplar üzerinden inşa edildiğini anlamak açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı; Bursa'da yayın yapan yerel gazetelerde Suriyeli sığınmacılara ilişkin haberlerin hangi söylemler aracılığıyla oluşturulduğunu, bu söylemlerin ne tür temsillere dayandığını ve yerel toplumsal algıların şekillenmesindeki etkilerini Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemiyle ortaya koymaktır.

GÖÇ KAVRAMI

Göç olgusu, tarihsel süreç içerisinde farklı dönemlerde farklı biçimlerde ortaya çıkmakla birlikte, genel anlamda bireylerin veya toplulukların çeşitli nedenlerle buldukları yerden başka bir yere fiziki hareketi olarak tanımlanmaktadır (Adıgüzel, 2018, s. 3). Bu bağlamda, göç kavramı sadece bir yer değiştirme fiili değil, aynı zamanda çeşitli baskılar altında gerçekleşen bir hayatta kalma stratejisi olarak değerlendirilmektedir (Sander, 1998, s. 219). Türk Dil Kurumu'na göre göç; ekonomik, toplumsal veya siyasal gerekçelerle bireylerin ya da toplulukların bir yerden başka bir yere taşınması olarak açıklanmaktadır (TDK, 2025). Ancak bu tanım, göçün çok boyutlu yapısını tam olarak yansıtmamaktadır. Çünkü göç, farklı coğrafyalarda ve farklı tarihsel bağlamlarda değişen nedenleri ve sonuçlarıyla, tek bir çerçevede tanımlanamayacak kadar karmaşık bir olgudur (Özyakışır, 2013, s. 5).

Göç hareketleri tarih boyunca insanlığın kaderini şekillendiren temel olaylardan biri olmuştur. İlk çağlardan bu yana siyasal baskılar, ekonomik krizler, sosyal huzursuzluklar ve coğrafi zorluklar, toplulukları göç etmeye itmiştir. Bu bağlamda, 4. yüzyılda Hunların Çin baskısından kaçmaları sonucunda Karadeniz'in kuzeyine yönelmeleriyle başlayan ve Cermen kavimlerinin Avrupa içlerine doğru ilerlemesiyle genişleyen Kavimler Göçü, tarihsel olarak büyük ölçekli ilk zorunlu göçlerden biri olarak kabul edilmektedir (Deniz,

2014, s. 180). Günümüzde ise göç hareketlerinin büyük bir bölümü ekonomik eşitsizliklerden kaynaklanmaktadır. Ulusal gelir düzeyi düşük olan ülkelerden, daha yüksek refah seviyesine sahip ülkelere doğru yoğun bir göç hareketi gözlemlenmektedir. Afganistan, Pakistan, Bangladeş ve Moldova gibi ülkelerde kişi başına düşen gelir oldukça düşük seviyelerde seyretmektedir. Buna karşılık, ABD, Kanada, Japonya, Avustralya ve Batı Avrupa ülkeleri gibi ülkelerde bu rakam 10.000 Amerikan dolarının üzerindedir ve bu ülkeler yoğun göç alan bölgeler olarak öne çıkmaktadır (Sönmez, 2001, s. 104).

YEREL BASIN VE SURİYELİ SİĞINMACILAR

Yerel gazetecilerin, bölgenin yapısal özelliklerini yakından tanımaları ve bu doğrultuda mesleki faaliyetlerini şekillendirmeleri beklenmektedir. Aynı zamanda yerel halkın bilgi edinme aracı olarak, kamusal hizmetlerin izleyicisi konumunda bulunmaktadır (Girgin, 2001, s. 162). Yerel basın, vatandaşlarla yöneticiler arasında çift yönlü bir iletişim kanalı kurarak, ulusal basının gerçekleştirmekte zorlandığı bir görevi üstlenmekte ve halkın taleplerinin yerel otoritelerce dikkate alınmasına aracılık etmektedir (Yılmaz, 2010, s. 137). Bursa ise Türkiye'nin köklü ve dinamik yerel basın yapısına sahip illerinden biridir. Basın İlan Kurumu verilerine göre, Bursa'da 11'i merkezde, 13'ü ilçelerde olmak üzere toplam 23 gazete ve 48 dergi statüsünde süreli yayın bulunmaktadır. Bu gazeteler, hem yazılı hem de dijital platformlarda yerel halkın haber alma ihtiyaçlarını karşılamakta ve toplumsal olayları yerel düzeyde aktarmaktadır. Bursa'daki yerel gazeteler, yalnızca haber sunmakla kalmayıp, aynı zamanda kent kültürünü yansıtan, sosyal sorunlara duyarlı ve toplumsal katılımı teşvik eden yayınlar üretmektedir.

Yerel gazetelerde sığınmacılar çoğunlukla suç, ekonomik yük ve güvenlik gibi temalar üzerinden temsilendirilmekte, bu da yerel halkın sığınmacılara yönelik negatif algılar geliştirmesine sebep olmaktadır (Başaran, 2019, s. 47). Ayrıca, güvenlik kaygılarının ön plana çıkarılması, Suriyeli sığınmacıların toplumdan dışlanmasına ve sosyal entegrasyonun zorlaşmasına zemin hazırlamaktadır (Bel, 2022, s. 65-67).

Türkiye'ye Suriyeli göçmenlerin gelmesiyle birlikte, göç olgusu medyada daha sık yer almaya başlamıştır. Ulusal ve yerel basında göçmenler, sıklıkla yoksul, mağdur, suç eğilimli ya da ekonomik yük olarak yansıtılmaktadır. Bu haberlerde, göçmenlerin toplumdaki rolleri ve etkileri çoğu zaman tek yönlü ve olumsuz bir bakış açısıyla ele alınmakta, bu da kamuoyunda olumsuz kanaatlerin oluşmasına zemin hazırlamaktadır (Erdoğan, 2018, s. 148). Medyanın haber üretim sürecindeki bu olumsuz çerçeveleme yaklaşımı, haber dilinin ve söyleminin ideolojik etkisini açıkça ortaya koymaktadır (Gölcü & Olkun, 2018, s. 166-167). Ayrıca medyada kullanılan dil ve söylemlerle toplumun zihinlerinde belli önyargılar

oluşturulmakta ve egemen ideolojiler yeniden üretilerek doğallaştırılmaktadır (Gölcü, Bal, & Karadeniz, 2019, s. 224-225).

HABERDE DİL, SÖYLEM VE İDEOLOJİ

Medyada kullanılan dil, sadece bir anlatı aracı değil; aynı zamanda toplumsal ilişkileri biçimlendiren bir etkidir. Söylem çözümlenmeleri, yalnızca kelime ve cümle düzeyinde değil; metinlerin altında yatan güç ilişkilerini, ideolojik yapıları ve egemen değerleri ortaya koymaya çalışmaktadır (Sözen, 1999, s. 85). Van Dijk'in de belirttiği gibi, bir grubun "özgürlük savaşçısı" ya da "terörist" olarak tanımlanması, sadece sözcük tercihi değil; haberi hazırlayan kişinin ideolojik bakış açısının da bir göstergesidir (Van Dijk, 2008, s. 79). Bu bağlamda, haber metinlerinin dilsel yapıları, toplumsal güç dengeleriyle doğrudan ilişkilidir.

Türkiye'de ve diğer ülkelerde Suriyeli sığınmacılara dair medya söylemleri, toplumsal algıları etkileyen önemli bir araçtır. Medyada Suriyeliler, bazen mağdur olarak, bazen de tehdit olarak gösterilmektedir. Bu durum, devlet politikaları ve halkın tutumlarını şekillendirir. Medya, yalnızca bilgi vermekle kalmaz; toplumsal normları da etkiler. Bir haberin söylemini gazetecinin değerleri, çalıştığı kurumun politikası ve toplumun normları belirler. Gazeteci, olayları kendi görüşüyle sunarsa tarafsızlık ilkesinden sapmış olur. Ancak haber, gerçekliğe en yakın şekilde verilmelidir. Fakat medya, çoğu zaman haberleri ideolojik bakış açılarıyla biçimlendirir (Devran, 2010, s. 118-119). Bu yüzden haberlerin ideolojik yönü göz önünde bulundurulmalıdır.

BURSA'DA SURIYELİ SİĞİNMACILAR

Bursa, tarihsel süreç boyunca özellikle sahip olduğu stratejik konum nedeniyle önemli göç alım merkezlerinden biri olmuştur. Şehir, farklı dönemlerde aldığı göçlerle Osmanlı İmparatorluğu'nun küçük bir yansıması niteliğine ulaşmıştır. Bu durum, Bursa'yı çok çeşitli kültürel öğelere ev sahipliği yapan bir kültür kenti hâline getirmiştir (İlhan, 2023, s. 164). Bu tarihsel göç geleneği günümüzde Suriyeli göçmenlerin kente yerleşmesiyle devam etmektedir. Nitekim Göç İdaresi'nin açıkladığı verilere göre Bursa'da 159.950 Suriyeli göçmen yaşamaktadır ve bu sayı, Bursa'yı Türkiye'de en çok Suriyeli sığınmacının bulunduğu yedinci il konumuna getirmektedir (GİK, 2025). Ayrıca Bursa, Suriyeli göçmenlerin toplam nüfusa oranı %5,65 ile ülke ortalaması olan %4,42'nin üzerinde bir düzey göstermektedir (Battal & Saraç, 2019, s. 2884). Bursa'daki Suriyeli göçmenler özellikle Yıldırım, Osmangazi, İnegöl, Gürsu, Nilüfer ve Kestel ilçelerinde yoğunlaşmaktadır (Şanlı, 2022, s. 162).

Bursa’da yerli halk ile Suriyeli sığınmacılar arasında belirgin bir mesafe ve tedirginlik gözlenmekte; iki taraf da birbirlerinin yaşam alışkanlıklarına ve kültürüne yabancılık hissetmektedir (İlhan, 2023, s. 166). Öte yandan, sığınmacıların Bursa’ya yönelik bakış açısı genel olarak olumlu olup, kentsel mekânlar hakkında bilgi sahibidirler. Günlük yaşamda çoğunlukla kendi dillerini kullanan sığınmacılar, temel ihtiyaçlarını Suriyeli esnaflardan karşılamayı tercih etmektedir. Bu durum, sığınmacıların toplumsal uyum süreçlerinin kendi dil ve kültürel bağlamları üzerinden şekillendiğini göstermektedir (Şanlı, 2022, s. 234).

YÖNTEM

Bu araştırmanın temel amacı, Bursa’da yayın yapan yerel gazetelerde Suriyeli sığınmacılara ilişkin hazırlanan haber içeriklerinin hangi söylem stratejileriyle biçimlendirildiğini, bu stratejilerin nasıl temsillere dayandığını ve yerel düzeyde toplumsal algının inşasındaki etkilerini ortaya koymaktır. Bu inceleme sürecinde, Van Dijk’in eleştirel söylem analizi yaklaşımı yöntemsel çerçeve olarak benimsenmiştir. Eleştirel söylem analizi, metinlerde ve konuşmalarda ortaya çıkan güç ilişkilerinin, toplumsal eşitsizlikleri ve tahakküm mekanizmalarını nasıl yeniden ürettiğini çözümlenmeye yönelik bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Van Dijk, 2015, s. 466). Van Dijk, bu yaklaşımıyla yalnızca söylemi değil, aynı zamanda söylem aracılığıyla ifade edilen derin anlamları da incelemeyi hedeflemiştir (Van Dijk, 1988, s. 29). Böylece, dilin ideolojik işlevi ortaya konulurken, medya söylemleri üzerinden kurulan temsillerin toplum üzerindeki etkisi de değerlendirme alanına alınmaktadır.

Van Dijk’in eleştirel söylem analizine dayanan modelinde, söylemin çözümlenmesi iki düzlemde gerçekleştirilmektedir: makro yapı ve mikro yapı. (Van Dijk, 1988, s. 24-34). Makro yapı düzeyinde; haber metinlerinde öne çıkan başlıklar, içerik temaları ve görsel unsurlar analiz edilmekte; bu unsurlar tematik ve şematik yapı bağlamında değerlendirilmektedir. Tematik yapı içerisinde haberin başlığı, seçilen konu ve kullanılan görseller incelenirken, bu unsurların haberin genel mesajını ve algısını nasıl çerçevelediği üzerine odaklanılır. Şematik yapıda ise haberin giriş cümleleri, haber akışının sıralanışı, kaynakların kullanım biçimi ve olayın nasıl bir bağlam içerisinde sunulduğu detaylı bir şekilde incelenmektedir. Bu noktada haberin hangi bilgilerle başladığı, hangi olay ve aktörlerin ön plana çıkarıldığı veya geri planda bırakıldığı gibi unsurlar analiz edilmektedir (Van Dijk, 1988, s. 66). Mikro yapı analizinde ise sözdizimi, kelime tercihleri ve retorik unsurlar gibi dilsel yapılar ön planda tutulmaktadır. Bu kapsamda cümle yapılarının karmaşıklığı, aktif ya da edilgen yapıların kullanımı ve kelime tercihlerindeki ideolojik vurgular ayrıntılı olarak analiz edilmektedir. Ayrıca, haber metninde kullanılan metaforlar, abartmalar, tekrarlamalar ve zıtlık gibi retorik unsurlar incelenerek, bunların okuyucunun algısını yönlendirmedeki

rolü değerlendirilir. Bu analiz düzeyleri, haber metinlerinin yüzeyinde görünmeyen ideolojik öğelerin ortaya çıkarılması açısından önem taşımaktadır (Van Dijk, 2009, s. 75).

Çalışma grubunun belirlenmesinde üç temel ölçüt esas alınmıştır. İlk olarak gazetelerin Bursa il merkezinde yerel düzeyde faaliyet göstermesi dikkate alınmıştır. İkinci olarak bu gazetelerin düzenli biçimde her gün yayımlanması önemsenmiştir. Üçüncü olarak ise kamuoyunu gündelik gelişmeler hakkında sürekli bilgilendirme kapasitesine sahip olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Basın İlan Kurumu'nun güncel verilerine göre Bursa'da toplam 11 gazete yayın yapmaktadır. Ancak bu gazetelerden A Gazete, Bursa'da Meydan, Gazete Bursa ve Yeni Dönem her gün yayın yapmadıkları için belirlenen kriterleri karşılamamaktadır. Buna karşılık Bursa Haber, Bursa Hakimiyet, Bursa Hayat, Bursa Şehir, Kent Bursa, Olay ve Yeni Marmara gazeteleri düzenli olarak her gün yayımlanmakta olup belirlenen ölçütlere uygunluk göstermektedir. Bu nedenle araştırmanın çalışma grubunu, günlük yayın yapan söz konusu yedi gazete oluşturmaktadır. Günlük periyotta yayın yapan bu gazetelerin tercih edilmesinin temel gerekçesi, kamuoyunu düzenli biçimde bilgilendirmeleri ve gündemin sürekliliğini sağlamaları dolayısıyla toplumsal algının inşasında daha güçlü ve belirleyici bir rol üstlenmeleridir.

Haber içeriklerinin seçiminde tarih aralığı 9 Aralık 2024 ile 30 Nisan 2025 olarak belirlenmiştir. Bu zaman diliminin başlangıç noktası, 8 Aralık 2024 itibarıyla Suriye Arap Cumhuriyeti'nde Beşşar Esad rejiminin muhalefet saldırıları sonucunda çözülmeye başlaması ve Şam'ın düşmesiyle birlikte 1971'den bu yana devam eden Esad ailesi yönetiminin sona ermesidir. Bu siyasal gelişmeler, Suriyeli mülteciler meselesinin hem ulusal hem de yerel ölçekte yeniden kamuoyu gündeminde yoğun bir şekilde tartışılmasına zemin hazırlamıştır. Dolayısıyla 9 Aralık 2024 tarihi, araştırmanın başlangıcı olarak anlamlı bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. Haber içeriklerinin seçiminde temel ölçüt, olayların aktörlerinin Suriyeli mülteciler olması ve bu olayların Bursa ili sınırları içerisinde gerçekleşmesidir. Bu ölçüt, araştırmanın yerel basında Suriyeli mültecilerin hangi söylem stratejileriyle temsil edildiğini ortaya koymayı hedeflemesi nedeniyle belirleyici olmuştur. Bu çerçevede medya takip platformu üzerinden ilgili gazetelerin arşivleri taranmıştır. 09.12.2024 ile 30.04.2025 tarihleri arasında kapsayan bu tarama sürecinde "Mülteci" ve "Suriyeli" anahtar kelimeleri kullanılmış ve toplam 515 haber metnine ulaşılmıştır. Ancak elde edilen haberlerin önemli bir kısmının Suriye ile ilgili ulusal ya da uluslararası gelişmelere odaklandığı tespit edilmiştir. Belirlenen ölçütler doğrultusunda yapılan değerlendirme sonucunda yalnızca Bursa ili bağlamında Suriyeli mültecileri konu edinen 23 haber metni inceleme kapsamına alınmıştır. Bu haberlerin gazetelere dağılımına bakıldığında Bursa Haber'den 1, Bursa Hakimiyet'ten 4, Bursa Hayat'tan 3, Kent Bursa'dan 6, Olay'dan 6 ve Yeni Marmara'dan 3 haberin yer aldığı görülmektedir. Bursa Şehir

gazetesinde ise belirlenen ölçütleri karşılayan herhangi bir habere rastlanmamıştır. Böylelikle haber içeriklerinin seçim süreci, hem tarihsel bir kırılma noktasını hem de yerel düzeyde Suriyeli mültecilerin görünürlüğünü dikkate alacak şekilde sistematik biçimde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen haber içerikleri, söylemsel bir veri seti olarak değerlendirilmiş ve Van Dijk'in makro ve mikro yapı şemaları doğrultusunda çözümlenmeye tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda, haber metinlerinin sadece görünen anlatı düzeyiyle sınırlı kalınmamış; aynı zamanda bu anlatıların arkasındaki ideolojik yönelimler de sistematik biçimde irdelenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, gazetelerdeki haberlerden elde edilen söylemsel bulgular makro ve mikro yapı başlıkları altında sistematik biçimde sunulmaktadır.

Olay Gazetesi

Olay Gazetesi, kentteki köklü yerel basın organlarından biri olarak öne çıkmaktadır. 1987 yılında yayın hayatına başlayan gazete, günlük periyotlarla yayımlanmakta olup Bursa ve çevresine ilişkin güncel gelişmeleri kamuoyuna aktarmaktadır.

Makro Yapı Analizi

Tematik Yapı

Haber Başlığı

Olay Gazetesi'nin haber başlıkları, Suriyeli sığınmacılarla ilgili toplumsal algıyı şekillendiren farklı söylem stratejilerini yansıtmaktadır. Olumlu içerikli başlıklar arasında *"Eve dönüş kutlaması"* ve *"Bursa'dan Suriye'ye kardeşlik eli"* yer almaktadır. Bu başlıklar Suriyelileri yardım ve dayanışma bağlamında temsil ederek pozitif bir çerçeve sunmaktadır. Buna karşılık, olay odaklı ve suç temalı başlıklar olan *"Dış hekimini yaralayan Suriyeli kadın cezaevinde"*, *"Ehliyesiz sürücü dehşeti"* ve *"15 yaşındaki çocuk yaşlı adamı vurdu"*, Suriyelileri tehlike ve suç ile ilişkilendirerek olumsuz bir algı oluşturma potansiyeli taşımaktadır.

Haber Girişi

Olay Gazetesi'nin haber girişleri, Suriyelilerle ilgili farklı toplumsal temsilleri yansıtmaktadır. Pozitif çerçeveye örnek olarak *"Türkiye'de yaşayan Suriyeliler rejimin devrilmesini sokaklara dökülerek kutladı"* ve *"BTSO öncülüğünde içinde gıda, giyim ve hijyen malzemelerinin bulunduğu 24 yardım TIR'ı"*

dualarla Suriye'ye uğurlandı" girişleri öne çıkmaktadır. Bu metinler Suriyelileri kutlama ve yardım bağlamında temsil ederek olumlu bir toplumsal imaj oluşturur. Buna karşın, olumsuz çerçeveye örnek olarak *"Yıldırım'daki Kanal Caddesi'nde ağabeyine ait minibüsle ilerleyen Suriyeli ehliyetsiz sürücü Y.E. (17), direksiyon hâkimiyetini kaybederek önce araçlara ardından yol kenarındaki Esmenur'a çarptı"* girişi yer almakta; burada Suriyeliler suç ve tehlike ile ilişkilendirilmekte ve olumsuz bir algı pekiştirilmektedir.

Fotoğraf

Olay Gazetesi haberin içeriğini sunarken konuyla ilişkili görsellere de yer vermiştir. Söz konusu görsel örneklerinden birisi şekil 1'de gösterilmektedir.

Görsel 1 Olay Gazetesi Tarafından Kullanılan Haber Görseli

Haberdeki görselde, sırtında bıçak saplanmış bir kişinin görseli, medya söyleminin ideolojik önyargılarını yansıtır. *"Suriyeli"* vurgusu etnik kimliği öne çıkararak *"ötekileştirme"* yapar ve Van Dijk'in *"etnik önyargı"* kavramına uygun olarak mültecileri tehdit olarak kodlar. *"Yaralayan"* ve bıçaklı görsel, şiddeti dramatize ederek empatiyi mağdur (dış hekimi) lehine kaydırır.

Şematik Yapı

Ana Olay Sunumu

Olay Gazetesi'nin haber metinleri, Suriyelileri hem olumlu hem olumsuz toplumsal temsiller bağlamında sunmaktadır. Olumlu çerçeveye örnek olarak *"Suriye'deki Esad rejimi karşıtı muhalifler, 12 günlük ilerleyişin ardından başkent Şam'a girdi"* ve *"BTSO öncülüğünde içinde gıda, giyim ve hijyen malzemelerinin bulunduğu 24 yardım TIR'ı dualarla Suriye'ye uğurlandı"* metinleri öne çıkmaktadır; bu haberler Suriyelileri kutlama yapan ve yardım alan bir grup olarak temsil ederken, haberlerin aktarımları büyük ölçüde resmi kurumlar ve gözlemciler üzerinden sunulmuş, gazetecinin gözlemi daha sınırlı bir rol oynamaktadır. Buna karşılık, suç ve güvenlik odaklı metinler olan *"Yıldırım'da, yoğun olduğu için kendisini"*

tedaviye almayan dış doktoruna bıçakla saldıran Suriye uyruklu H.H.Y. (25) isimli kadın tutuklandı”, “Yoğun bakımda yaşam savaşı veren 14 yaşındaki genç kızın babası ... sürücü tutuklandı” ve “İnegöl’nde tartıştığı Nadir C.’yi (65) tabancayla yaralayan 15 yaşındaki Suriye uyruklu S.A.Ö.” haberlerinde ana olay açık biçimde aktarılmış, ancak olaylar genellikle gazetecilerin doğrudan gözlemleri ve polis raporları üzerinden sunulmuştur.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Olay Gazetesi’nin haber metinleri, ardalan ve bağlam bilgisi açısından farklı yaklaşımlar sergilemektedir Suriyelilerin şehirde kutlama yaptığı haberinde, olaylar tarihsel ve toplumsal bağlamıyla aktarılmış, kutlamaların coşkusu ve katılımcıların gözlemleri detaylandırılmıştır. Benzer şekilde, yardım TIR’larının Suriye’ye uğurlanmasına ilişkin haberde de resmi kaynaklar ve organizatörlerin ifadeleriyle bağlam bilgisi verilmiştir. Buna karşın suç ve güvenlik odaklı haberlerde, örneğin dış doktoruna saldırı veya İnegöl’deki silahlı saldırı olaylarında, haberlerin ardalanı sınırlı kalmakta; aktarılan bilgiler çoğunlukla polis ve adli raporlara dayanmakta ve olayın geçmişi ile toplumsal bağlamı detaylandırılmamaktadır.

Mikro Yapı Analizi

Mikro yapı çözümlemesi, haberin dilsel ve yapısal öğelerine odaklanarak sentaktik çözümleme, sözcük seçimi ve haberin retorik gibi unsurları inceler.

Sentaktik Çözümleme

Van Dijk’in eleştirel söylem analizi modelinde sentaktik çözümleme, cümle yapılarına dikkat edilerek yapılmaktadır. Bu bağlamda, cümlelerin kısa-uzun, basit-karmaşık, ve aktif-pasif olup olmadığı analiz edilmektedir. Örneğin Suriyelilerin şehirde kutlama haberinde cümleler uzun ve birleşik yapıdadır. *“İstanbul, Hatay, Kilis, Mersin ve Şanlıurfa başta olmak üzere birçok yerde araçlarıyla sokağa çıkarak konvoy oluşturdu.”* Oto pazarındaki haber ve suç haberlerinde cümleler kısa ve basit, aktif yapıdaki fiillerle aktarılmıştır; örneğin *“Araçlarını satılığa çıkaran Suriyeliler, satışın ardından ülkelerine geri dönmeyi planladıklarını belirtti.”* Olumlu haberler detaylı, suç haberleri ise doğrudan ve aktif cümlelerle sunulmuştur.

Sözcük Seçimi

Sözcük seçimi açısından, haberin içeriğinde kullanılan kelimeler belirli bir amaca yöneliktir. Kutlama haberinde olumlu ve coşkulu kelimeler öne çıkmaktadır; örneğin *“konvoy oluşturdu”, “zafer işareti yaptı”, “düğün gibi kutlandı”*. Oto pazarı ve yardım haberlerinde kelimeler daha nötr ve

bilgilendirici: *"satılığa çıkardı"*, *"yardım malzemesi"*, *"ulaştırıldı"*. Suç haberlerinde ise olumsuz ve dramatik sözcükler kullanılmış: *"bıçakla saldırdı"*, *"çarptı"*, *"yaralandı"*. Seçilen kelimeler haberin tonunu ve okuyucu algısını belirliyor.

Haberin Retoriği

Haberlerde retorik unsurlar, okuyucuyu ikna etmek için sıkça kullanılmıştır. Örneğin görgü tanığı alıntıları, Suriyelilerin dönüş niyetini vurgulamak için yer alır: *"Artık ülkemize dönmenin vakti geldi"* ve *"Gitmek için aracımı satacağım"*. Sayısal ifadeler de durumu somutlaştırmak için kullanılmıştır; örneğin *"61 yıllık Esad rejimi"*, *"24 yardım TIR'ı"*, *"3 çocuğuyla birlikte"* gibi ifadeler olayın ölçeğini ve önemini pekiştirir. Bu unsurlar, haberin hem duygusal hem de veri temelli bir ikna stratejisiyle sunulduğunu gösterir.

Kent Bursa Gazetesi

Kent Bursa gazetesi, Bursa'nın en çok okunan ve güvenilir yerel haber kaynaklarından biridir. Gazete, güncel olaylardan ekonomiye, spordan siyasete kadar geniş bir yelpazede haber sunarak okuyucularını bilgilendirmektedir. Özellikle Bursaspor haberleri ve yerel ekonomiyi derinlemesine ele alan analizleriyle şehrin nabzını tutmaktadır.

Makro Yapı Analizi

Tematik Yapı

Haber Başlığı

Kent Bursa gazetesinin haber başlıkları farklı anlam gruplarına ayrılabilir. Bir yandan Suriyelilerin kitlesel görünürlüğüne öne çıkaran *"Bursa'daki Suriyeliler sokaklara döküldü"* ve *"Suriyeliler akşam saatlerinde de kutlamalara devam etti"* başlıkları, göçmenlerin kamusal alandaki hareketliliğini vurgulayarak dikkat çekmektedir. Ancak her iki haber başlığında Suriyeliler" vurgusu etnik kimliği öne çıkararak "ötekileştirme" yapar. Diğer yandan, ekonomik boyutu ön plana çıkaran *"Suriyelilerin dönüşüne en çok üzülen esnaf oldu"*, *"Suriyeliler dönmek için oto pazarları doldurdu"* ve *"Suriye'ye dönüşler işletmeleri tedirgin ediyor"* başlıkları, yerel ekonomiye etkiler üzerinden söylemi şekillendirmektedir.

Haber Girişi

Kent Bursa'nın haber girişlerinde kullanılan söylemler, olayların belirli bir çerçeveden aktarılmasına aracılık etmektedir. Örneğin *"oto pazarlarına akın ederek araçlarını satılığa çıkardı"* ifadesi,

ekonomik davranışları kitlesel bir hareket gibi sunar; burada “akın” kelimesi yoğunluk ve olağanüstülük vurgusu yaparak dolaylı bir dramatizasyon oluşturur. Son olarak, *“hayırseverlerin destekleri ile hazırlanan insani yardım malzemesi taşıyan 24 tır...”* cümlesi sayısal verilerle desteklenmiş olup Türkiye’nin yardım eden, destekçi konumunu güçlendiren bir söylem kurar.

Fotoğraf

“Bursa’daki Suriyeliler sokaklara döküldü” başlıklı haber ve görsel, kutlama veya kimlik vurgusunu yansıtmaktadır.

Görsel 2 Bursa Kent Gazetesi Tarafından Kullanılan Haber Görseli

Görselde, Suriye ve Türk bayraklarının birlikte kullanılması "biz" (yerel) ve "öteki" (yabancı) ilişkisini yumuşatabilir, fakat etnik genelleme ve dramatik gösteri imgesi (kalabalık, bayraklar) mülteci karşıtlığını besleyen önyargıları da pekiştirebilir.

Şematik Yapı

Ana Olay Sunumu

Kent Bursa’daki haberlerde ana olay sunumu, çoğunlukla ajans kaynaklı (İHA) içeriklere dayalıdır ve bu durum metinlerde gazetecilerin doğrudan gözlemlerinden çok, ajans aktarımlarının ön planda olduğunu göstermektedir. Örneğin *“Suriye’de 61 yıllık Esed rejiminin devrilmesinin ardından Bursa’da ikamet eden Suriyeliler, sokaklara çıkarak kutlamalar yaptı”* ifadesi, olayın doğrudan tanıklığa değil ajans bilgisine dayandırıldığını ortaya koyar. Aynı zamanda, *“işletmelerimizdeki işgücü açığının önemli bir kısmını karşılıyor”* veya *“işletmeleri tedirgin ediyor”* gibi alıntılar ekonomik kaygıları ön plana çıkararak kamuoyunu belirli bir bakış açısına yönlendirmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Kent Bursa’da yer alan haberlerde ardalan ve bağlam bilgisinin seçici biçimde sunulduğu görülmektedir. Örneğin *“Suriye’de 61 yıllık Esed rejiminin devrilmesinin ardından Bursa’da ikamet eden Suriyeliler, sokaklara çıkarak kutlamalar yaptı”* ifadesinde tarihsel bir bağlam (“61 yıllık rejim”) verilse de bu yalnızca dramatik bir arka plan işlevi taşımaktadır. Olayların geçmişine dair derinlemesine bilgi sunulmaz, daha çok güncel tepkiler öne çıkarılır. Benzer şekilde, *“Suriyelilerin ülkelerine döndüğünde eleman konusunda ciddi sıkıntı yaşanacağını ifade eden iş yeri sahibi Osman Yalçınkaya”* gibi alıntılar iddia niteliğinde olup, ekonomik etkiler hakkında nesnel verilerden çok bireysel değerlendirmeler aktarılmaktadır. Buna karşın, *“Resmi kayıtlara göre Türkiye’de yaklaşık 3 milyon Suriyeli bulunurken, listenin 7. sırasındaki Bursa’da ise 170 bin Suriye vatandaşı bulunuyordu”* ifadesi bağlamı güçlendiren somut bir veri örneğidir.

Mikro Yapı Analizi

Sentaktik Çözümleme

Van Dijk’in eleştirel söylem analizi bağlamında sentaktik çözümlemede haberlerdeki cümle yapıları dikkate alınır. Verilen haberlerde özellikle uzun ve karmaşık cümleler, olayı dramatik ve dikkat çekici kılmak için kullanılmıştır. Örneğin, *“Suriye’de 61 yıllık Esed rejiminin sona ermesiyle birlikte binlerce Suriyeli dönüş yoluna koyuldu”* cümlesi, neden-sonuç ilişkisi kuran ve bağlaçlarla uzatılmış karmaşık bir yapıdadır. Buna karşılık, kutlama anlarını betimleyen haberlerde kısa ve basit cümlelere rastlanır: *“Biz çok mutluyuz. Halep kurtuldu.”* Bu tür cümleler, duygunun doğrudan aktarılması için tercih edilmiştir. Ayrıca, bazı kısımlarda aktif yapı kullanılarak Suriyelilerin özne olarak ön plana çıkarıldığı görülür: *“Suriyeliler sokaklara çıkarak kutlamalar yaptı.”* Ancak güvenlik vurgusu yapılırken pasif yapılar öne çıkmıştır: *“Kutlamaların olduğu alanda geniş güvenlik önlemleri alındı.”* Burada özne belirsizleştirilmiş, dikkat devletin otoritesine kaydırılmıştır.

Sözcük Seçimi

Sözcük seçimleri açısından haberlerde dikkat çeken ilk unsur, *“Suriyeliler”* ifadesinin sürekli tekrar edilmesidir. Bu tekrar, grubu homojenleştirerek *“öteki”* kimliğini pekiştirmektedir. Ayrıca *“akın etti”*, *“konvoy yaptı”*, *“pazarları doldurdu”* gibi sözcükler kalabalık, kontrolsüz ve taşkın hareketleri çağrıştırarak olumsuz bir imaj üretmektedir. Bunun yanında, *“kardeşlik eli”*, *“yardım tırları”*, *“yeniden ayağa kalkma”*

gibi olumlu anlam yüklü ifadeler de kullanılmıştır. Böylece söylemde hem ötekileştirme hem de dayanışma ve minnettarlık vurgusu bir arada yer almaktadır.

Haberin Retoriği

Kent Bursa'da yer alan haberlerde retorik, hem görgü tanığı alıntıları hem de sayısal verilerle desteklenerek ikna edici bir yapı kurmaktadır. Görgü tanığı ifadeleri duygusal ikna işlevi görmektedir. Örneğin *“Biz çok mutluyuz. Halep kurtuldu. İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz”* ya da bir işverenin *“10'a yakın çalışmamız var, yarısı Suriyeli... Eğer giderlerse ciddi sıkıntı olacak”* sözleri, okuru olayın insani ve ekonomik boyutuyla ilişkilendirmektedir. Sayısal ifadeler ise habere nesnellik ve güvenilirlik katmaktadır. Örneğin *“Resmi kayıtlara göre Türkiye'de yaklaşık 3 milyon Suriyeli bulunurken, listenin 7. sırasındaki Bursa'da ise 170 bin Suriye vatandaşı bulunuyordu”* ya da *“24 yardım tırı”* gibi rakamlar, olayların boyutunu ölçülebilir hale getirerek ikna gücünü artırmaktadır.

Bursa Hâkimiyet Gazetesi

1974 yılından bu yana Bursa'da yayın hayatını sürdüren Bursa Hakimiyet gazetesi, hem basılı hem de dijital platformlar üzerinden okuyucularına ulaşmaktadır. Yerel bir yayın organı olarak Bursa ve çevresindeki gelişmeleri kamuoyuna aktarmayı amaçlayan gazete, siyaset, ekonomi, spor, kültür-sanat ve magazin gibi çeşitli alanlarda haber içeriği sunmaktadır. Bu çok yönlü yayın politikasıyla bölgedeki güncel olayları geniş bir perspektiften takip etme imkânı sağlamaktadır.

Makro Yapı Analizi

Tematik Yapı

Haber Başlığı

Bursa Hâkimiyet'in haber başlıkları Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi bağlamında farklı söylem stratejilerini barındırmaktadır. Kutlama ve duygusal birlikteliği vurgulayan *“Bursa'da büyük coşku”* başlığı olumlu bir çerçeveye sunarken, *“4 bin Suriyeli Bursa'yı terk etti!”* ifadesi dramatik bir dil kullanarak ayrılışı kitlesel ve dikkat çekici bir olay gibi sunmaktadır. Öte yandan, *“Türkiye sayesinde Suriye özgürlüğüne kavuştu”* başlığı ulusal kimliği güçlendiren ve Türkiye'nin rolünü yücelten ideolojik bir vurgu taşımaktadır. Son olarak, *“Ticaretin Köprüsü MÜSİAD Bursa”* başlığı, ekonomik boyutu ön plana çıkararak ticari ilişkiler üzerinden olumlu bir temsil inşa etmektedir.

Haber Girişİ

Bursa Hâkimiyet'in haber girişlerinde Suriyeliler iki farklı çerçevede sunulmaktadır. Kutlama haberinde "binlerce Suriyeli, sevinç gösterileri düzenledi" ve "8 Aralık, Suriye'de 'Milli Bayram' ilan edildi" ifadeleri kitlesel ve ulusal bir coşkuya vurgu yaparak ortak bir sevinç atmosferi inşa etmektedir. Buna karşılık, "MÜSİAD Bursa Şubesi, Suriyeli iş insanlarıyla iş birliği ve yatırım fırsatlarının değerlendirildiği bir istişare programına ev sahipliği yaptı" ifadesi Suriyelileri ekonomik aktörler olarak konumlandırmakta ve iş dünyasında karşılıklı faydayı öne çıkarmaktadır.

Fotoğraf

Bursa Hâkimiyet gazetesinin "Bursa'da büyük coşku" başlığıyla sunduğu aşağıdaki görsel medya söyleminin ideolojik tonunu yansıtmaktadır.

Görsel 3 Bursa Hâkimiyet Gazetesi Tarafından Kullanılan Haber Görseli

Görselde "Bursa'daki Suriyeliler sokağa döküldü" alt yazısı etnik kimliği öne çıkararak "öteki"leştirme yapmaktadır, ancak "büyük coşku" ifadesi kutlamayı (muhtemelen Esad rejiminin devrilmesi sonrası) pozitif bir çerçeveye oturtmaktadır. Bu söylem "biz" (yerel) ve "öteki" (Suriyeli) arasındaki gerilimi yumuşatabilir, fakat etnik vurgu ve kalabalık imgesi (araçlar, bayraklar) hâlâ önyargıları (kaos veya kontrol kaybı) tetikleyebilir.

Şematik Yapı

Ana Olay Sunumu

Bursa Hâkimiyet'in haberlerinde ana olay sunumu, hem resmi kaynaklara hem de doğrudan tanıklık ve aktarılan görgü ifadelerine dayandırılmıştır. Örneğin, "Bursa'da ikamet eden Suriyeliler,

sokaklara çıkarak kutlamalar yaptı” ve Suriyelilerin kendi sözleri “*İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz*” gibi ifadeler, gazetecilerin gözlemine dayalı aktarımı gösterir. Diğer yandan, dönüşlerin sayısal verilerle verilmesi (“*Göç İdaresi Başkanlığı, Ağustos 2024’te 170 bin 594 Suriyelinin ikamet ettiği Bursa’da sayının 16 Ocak itibarıyla 166 bin 527’ye gerilediğini duyurdu*”) resmi kaynaklara dayalı aktarımı ortaya koyar. Ekonomik iş birliği haberlerinde ise, MÜSİAD yetkililerinin açıklamaları ön plana çıkarılmış (“*Türkiye ve Suriye halklarının tarih boyunca güçlü bağlara sahip olduğunu vurgulayarak, ekonomik iş birliklerinin bu ilişkileri daha da ileri taşıyacağını belirtti*”), gazetecilerin doğrudan gözlemi sınırlı kalmıştır. Haberlerde ana olay açık şekilde sunulmuş, Suriyelilerin dönüşü ve Türkiye’nin destek rolü net bir biçimde vurgulanmıştır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Bursa Hâkimiyet’in haberlerinde ardaan ve bağlam bilgisi, hem iddiaları hem de kanıta dayalı verileri içerir. Örneğin, kutlama haberinde Suriyelilerin kendi sözleriyle aktarılan ifadeler (“*İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz. Herkes bizi bıraktı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bırakmadı*”) iddialı bir söylem sunarken, dönüş sayıları Göç İdaresi Başkanlığı verileriyle desteklenmiştir (“*Ağustos 2024’te 170 bin 594 Suriyelinin ikamet ettiği Bursa’da sayının 16 Ocak itibarıyla 166 bin 527’ye gerilediğini duyurdu*”), böylece bağlam bilgisi somut verilerle güçlendirilmiştir. Ayrıca haberler, Esad rejiminin 61 yıllık iktidarı ve Şam’ın düşüşü gibi tarihsel arka planı sunarak olayın bağlamını açıklar (“*61 yıllık kanlı diktatörlüğü Beşşar Esad’ın başkent Şam’dan kaçışıyla resmen çökmüştü*”).

Mikro Yapı Analizi

Sentaktik Çözümleme

Bursa Hâkimiyet haberlerinde cümle yapısı farklılık göstermektedir. Kutlama haberlerinde kısa ve aktif cümleler kullanılarak doğrudan gözlemlere dayalı aktarım sağlanmaktadır; örneğin, “*Bursa’da ikamet eden Suriyeliler sokaklara çıkarak kutlamalar yaptı*” cümlesi olayı canlı biçimde yansıtmaktadır. Dönüş ve ekonomik iş birliği haberlerinde ise uzun ve karmaşık cümleler resmi veriler ve aktör beyanlarıyla desteklenmiş, bağlamsal bilgi sunumu yapılmıştır; örneğin, “*İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, geçici koruma çerçevesinde Bursa’da yaşayan Suriyelilerin güncel sayısını açıkladı*” cümlesi bunu yansıtmaktadır. Aktif yapılar katılımcıları öne çıkarırken, pasif yapılar resmi kaynak kullanımını göstermektedir; “*Sayının 16 Ocak itibarıyla 166 bin 527’ye gerilediği duyuruldu*” cümlesi bu durumu yansıtmaktadır.

Sözcük Seçimi

Bursa Hâkimiyet haberlerinde sözcük seçimi ideolojik ve duygusal ton taşımaktadır. Kutlama haberlerinde *“kutlamalar yaptı”, “çok mutluyuz”, “Sonunda Esed’den kurtulduk”* gibi ifadeler sevinç ve özgürlük vurgusu yaparak okuyucuda olumlu bir duygu oluşturmayı hedeflemektedir. Dönüş ve ekonomik iş birliği haberlerinde ise *“kanlı diktatörlük”, “özgürlüğüne kavuştu”, “sürdürülebilir kalkınma modeli”* gibi güçlü ve resmi ifadeler kullanılarak hem Türkiye’nin rolünü öne çıkarma hem de ekonomik iş birliklerini meşrulaştırma amacı görülmektedir.

Haberin Retoriği

Bursa Hâkimiyet gazetesi haberlerinde retorik, hem duygusal hem de veriye dayalı unsurlar üzerinden şekillenmektedir. Kutlama haberinde görgü tanığı ifadeleri ön plandadır; *“İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz. Herkes bizi bıraktı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bırakmadı. Biz hepimiz kardeşiz”* gibi alıntılar okuyucuda empati ve coşku yaratmayı hedeflemektedir. Dönüş ve ekonomik iş birliği haberlerinde ise sayısal veriler ve resmi kaynaklar kullanılarak güvenilirlik sağlanmıştır; *“Göç İdaresi Başkanlığı, Ağustos (2024) ayında 170 bin 594 Suriyelinin ikamet ettiği Bursa’da sayının 16 Ocak itibarıyla 166 bin 527’ye gerilediğini duyurdu”* ifadesi haberin retoriğinde veri temelli bir dayanak sunmaktadır.

Bursa Hayat Gazetesi

Bursa Hayat Gazetesi, Bursa'nın yerel dinamiklerini takip eden ve güncel haber akışını hızla okuyucularına ulaştıran önemli bir yerel basın kuruluşudur. Gazete, özellikle şehrin siyasi, ekonomik ve sosyal gelişmelerine odaklanarak kapsamlı haber sunumuyla dikkat çekmektedir.

Makro Yapı Analizi

Tematik Yapı

Haber Başlığı

Bursa Hayat haber başlıklarında farklı temalar öne çıkmaktadır *“Baas rejiminin devrilmesini kutladılar”* başlığı toplumsal coşkuyu aktarmaktadır. *“İş yerleri kapanabilir”* yer almakta, burada olası bir sorun veya uyarı çerçevesinde haber sunulmakta ve okuyucuda dikkat uyandırmayı hedeflemektedir. *“Suriyeli iş insanları MÜSİAD’da buluştu”* başlığı ise ekonomik ve kurumsal ilişkileri vurgulamaktadır.

Haber Girişİ

Bursa Hayat haber girişlerinde toplumsal ve ekonomik temalar öne çıkmaktadır. *“Suriye'deki 61 yıllık Baas rejiminin devrilmesinin ardından Bursa'da yaşayan Suriyeliler, 15 Temmuz Demokrasi Meydanı'nda toplanarak sevinç gösterileri yaptı”* cümlesi toplumsal coşkuyu yansıtmaktadır. *“MÜSİAD Bursa Şubesi, Suriyeli iş insanlarıyla iş birliği ve yatırım fırsatlarının değerlendirildiği istişare toplantısına ev sahipliği yaptı”* başlığı ise ekonomik iş birliğini vurgulamaktadır.

Fotoğraf

Haber içeriği ve görsel, Suriyelilerin Türkiye'deki ekonomik rollerini hem olumlu hem de olumsuz bir çerçevede sunarak karmaşık bir söylem oluşturur.

Görsel 4 Bursa Hayat Gazetesi Tarafından Kullanılan Görsel

Görselde, bir iş yerinde Suriyeli bir göçmenin müşterilerle etkileşimde olduğu sahne, Suriyelilerin iş gücüne katkısını vurgular; ancak bu, *“piyasanın sığınmacıların ülkelerine dönüşünden etkileneceği ve iş yerlerinin kapanabileceği”* gibi ifadelerle tehdit unsuru olarak da çerçeveselir.

Şematik Yapı

Ana Olay Sunumu

Bursa Hayat haberlerinde ana olay sunumu hem gözlem hem de resmi kaynaklara dayalı olarak aktarılmıştır. *“Suriye'deki 61 yıllık Baas rejiminin devrilmesinin ardından Bursa'da yaşayan Suriyeliler, 15 Temmuz Demokrasi Meydanı'nda toplanarak sevinç gösterileri yaptı”* cümlesi gazetecilerin doğrudan gözlemlerine dayanmaktadır ve ana olayı açık şekilde belirtmektedir. *“MÜSİAD Bursa Şubesi, Suriyeli iş*

insanlarıyla iş birliği ve yatırım fırsatlarının değerlendirildiği istişare toplantısına ev sahipliği yaptı...Çok zulüm çektik ama Türkiye sayesinde Suriye özgürlüğüne kavuştu” cümleleri ise resmi temsilcilerin açıklamalarına dayalı aktarımı içermektedir ve gazeteyi bilgilendirici konumda tutmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Bursa Hayat haberlerinde ardalan ve bağlam bilgisi, kanıta ve gözleme dayalı bilgilerle aktarılmıştır. *“Suriye’de 61 yıllık Esad rejiminin sona ermesiyle birlikte binlerce Suriyeli dönüş yoluna koyuldu”* *“Bursalı sanayici ve esnaf, piyasanın sığınmacıların ülkelerine dönüşünden etkileneceğini ve iş yerlerinin kapanabileceğini söyledi”* ifadeleri olayların geçmişine ve ekonomik bağlamına dair bilgiler sunmakta, kanıta dayalı aktarımı desteklemektedir.

Mikro Yapı Analizi

Sentaktik Çözümleme

Bursa Hayat haberlerinde cümleler genellikle uzun ve karmaşık yapıda olup, bilgi yoğunluğu yüksek bir anlatım sunmaktadır. Örneğin, *“Küçük yaşta Türkiye’ye gelip 13 yıllık bu dönemde otomotiv sektöründe de çırak olarak işe başlayan Suriyeli gençler ara eleman olarak sanayi sitelerinde vazgeçilmez unsurları haline geldi”* cümlesi birçok yan cümle içererek olayın geçmişi ve etkilerini detaylı aktarır. Haberlerde çoğunlukla aktif yapı tercih edilmiş, doğrudan özne-fiil-nesne dizilimiyle ifadeler verilmiştir; örneğin *“Suriyeliler sayesinde unutulmaya yüz tutmuş birçok meslek alanı tekrar canlandı”*. Bu yapı, hem ayrıntılı bilgilendirme hem de okuyucuda etki yaratma amacı taşımaktadır.

Sözcük Seçimi

Bursa Hayat haberlerinde sözcük seçimi duygusal ve değer yüklü ifadelerle dikkat çekmektedir. Örneğin, *“sevinç gösterileri yaptı”*, *“unutulmaya yüz tutmuş birçok meslek alanı tekrar canlandı”* ve *“çok zulüm çektik ama Türkiye sayesinde Suriye özgürlüğüne kavuştu”* gibi ifadeler, olayların dramatik ve olumlu boyutlarını vurgulamaktadır.

Haberin Retoriği

Bursa Hayat haberlerinde sayısal veya resmi veri kullanımı sınırlıdır. Dönüş eden Suriyelilerin sayısına ilişkin net rakam verilmemiş, ancak *“binlerce Suriyeli dönüş yoluna koyuldu”* ifadesi ile büyüklük algısı yaratmaktadır.

Yeni Marmara Gazetesi

Yeni Marmara Gazetesi, Bursa merkezli, Güney Marmara bölgesine yayın yapan yerel siyasi gazetedir. Gazete, özellikle şehrin siyasi, ekonomik ve sosyal gelişmelerine odaklanmaktadır.

Makro Yapı Analizi

Tematik Yapı

Haber Başlığı

Yeni Marmara gazetesi haber başlıkları, farklı bağlamlarda Suriyeli mültecileri konu edinmektedir. Örneğin *“Bursa’da Suriyeliler sokaklara döküldü”* başlığı toplumsal hareketi ve görünürlüğü vurgularken, Suriyelilerin *“öteki”* ya da toplumsal etki bağlamında nasıl algılandığını da yansıtmaktadır. *“Oto pazarında Suriyeli yoğunluğu”* başlığı ekonomik boyutu ön plana çıkararak, yerel halk ile Suriyeliler arasındaki rekabet veya yoğunluk algısını ima edebilir. *“Yardım Suriye’ye TIR’ları yola çıktı”* ise insani yardım çerçevesinde devletin veya toplumun etkin rolünü öne çıkarmaktadır.

Haber Girişi

Yeni Marmara’nın haber girişleri, Van Dijk’in eleştirel söylem analizi açısından hem görgü tanığı gözlemlerine hem de resmi bilgilere dayanmaktadır. *“Suriye’de 61 yıllık Esad rejiminin devrilmesinin ardından Bursa’da ikamet eden Suriyeliler, sokaklara çıkarak kutlamalar yaptı”* cümlesi gözlemsel, *“Suriye’de Esad rejiminin sona ermesinin ardından binlerce Suriyeli ülkelerine dönmek için hazırlıklara başladı. Bazı Suriyeliler, kentin farklı noktalarında kurulan oto pazarlarına akın ederek araçlarını satılığa çıkardı”* ise resmi ve sayısal bilgilere dayalıdır.

Fotoğraf

Yeni Marmara gazetesinin haber içeriğinde kullanılan görseldeki Suriye bayraklarıyla toplanan kalabalık ve bağlam (Esad rejiminin devrilmesi sonrası kutlama), medya söyleminin ideolojik yapısını yansıtmaktadır.

Görsel 5 Yeni Marmara Tarafından Kullanılan Haber Görseli

Görselde yer alan bayraklar ve coşkulu kalabalık imgeleri olumlu bir ruh hâli yansıtırsa da, bireysel bağlamları göz ardı ederek genelleştirmelere ve stereotiplere zemin hazırlayabilir.

Şematik Yapı

Ana Olay Sunumu

Yeni Marmara'nın haberlerinde ana olay sunumu hem gazetecilerin gözlemlerine hem de resmi kaynaklara dayalıdır. *"Türk bayrağı ve Suriye bayrağı açan vatandaşlar, 'İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz...' diye konuştu"* ifadesi doğrudan görgü tanığı alıntısı üzerinden aktarılırken, *"Bursa Uluslararası Fuar Merkezi'nde düzenlenen programa Bursa Valisi Erol Ayyıldız, BTSO Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burkay... katıldı"* kısmı resmi ve kurumsal kaynaklara dayanmaktadır. Haberler ana olayı açık biçimde sunmakta ve Türkiye'nin rolünü öne çıkararak, hem bilgilendirme hem de kamuoyunu olumlu yönde etkileme amacı taşımaktadır; örneğin, Burkay'ın *"Bunun en büyük mimarı Türkiye Cumhuriyeti oldu"* sözleri bu etkiyi güçlendirmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Yeni Marmara'nın haberlerinde ardalan ve bağlam bilgisi, hem gözlem hem de resmi açıklamalar üzerinden aktarılmaktadır. Örneğin, *"Türk bayrağı ve Suriye bayrağı açan vatandaşlar, 'İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz...' diye konuştu"* ifadesi görgü tanığı alıntısı ile kişisel deneyimi sunarken, *"Bursa Uluslararası Fuar Merkezi'nde düzenlenen programa Bursa Valisi Erol Ayyıldız... katıldı"* gibi bölümler resmi ve kurumsal kanıtlara dayanmaktadır. Olayların geçmişi ve bağlamı, Suriye'deki Esad rejiminin çöküşü ve Suriyelilerin Türkiye'deki yaşamları üzerinden açıklanmış; örneğin *"Suriye Milli Ordusu ve muhalif güçlerin Şam'a girmesi ile birlikte Baas Rejimi çöktü"* ifadesi bağlamsal bilgi sağlamaktadır.

Mikro Yapı Analizi

Sentaktik Çözümleme

Haberlerde cümle yapıları genellikle uzun ve karmaşık olarak kullanılmıştır. Örneğin, *“Lokum dağıtan Türk ve Suriye bayrağı açan Suriyeliler, 'Biz çok mutluyuz... Yıkılan yerleri en kısa zamanda yapacağız.' dedi”* cümlesi birden fazla alt cümle içererek karmaşık ve detaylı bir anlatım sunar. Aktif yapı öne çıkarılmış; Suriyeliler ve yetkililer eylemleri doğrudan gerçekleştirir (*“Bursa Uluslararası Fuar Merkezi'nde düzenlenen programa Bursa Valisi Erol Ayyıldız... katıldı”*). Bunun yanında bazı ifadelerde durum bildirimi içeren daha basit ve kısa cümleler de vardır, örneğin *“Suriye'de Esad rejiminin sona ermesinin ardından binlerce Suriyeli ülkelerine dönmek için hazırlıklara başladı”*.

Sözcük Seçimi

Haberlerde kullanılan sözcükler genellikle olumlu, destekleyici ve duygusal bir ton taşır. Örneğin, *“biz çok mutluyuz”, “Allah’a şükürler olsun”, “yeniden ayağa kalkmasında en büyük destekçisi bizler olacağız”* gibi ifadeler coşku ve dayanışmayı vurgular. Ayrıca *“özgürlük yolunda büyük bir adım attı”, “sonunda Esad'den kurtulduk”* gibi güçlü ve dramatik kelimeler, olayın önemini ve Türkiye'nin rolünü pekiştirir.

Haberin Retoriği

Haberlerde retorik, hem görgü tanığı ifadeleri hem de sayısal verilerle desteklenmektedir. Örneğin, Suriyelilerin sözleri *“İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz. Herkes bizi bıraktı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bırakmadı”* haberin ikna edici ve duygusal boyutunu oluşturmaktadır. Sayısal veri olarak ise *“24 yardım tırının bölgeye uğurlandığı”* ifadesi, olayın somut boyutunu ortaya koymaktadır.

Bursa Haber Gazetesi

Bursa'nın ilk özel gazetesi olan Bursa Haber, Türkiye'deki ilk özel gazeteler arasında da yer almaktadır. Gazetenin temeli ise 1947 yılında Doğru Gazetesi adıyla atılmıştır. Bursa Haber gazetesi, ekonomi, siyaset ve yerel gündem konularında okuyucularını bilgilendirmeye odaklanmaktadır.

Makro Yapı Analizi

Tematik Yapı

Haber Başlığı

Bursa Haber tarafından “*Bursa'daki Suriyeliler sokaklara döküldü*”, başlığıyla aktarılan haberde. “Bursa'daki Suriyeliler” ifadesi, etnik kimliği öne çıkararak toplumsal “biz”–“öteki” ayrımı oluşturmaktadır. Başlıkta kullanılan “*Sokağa döküldü*” gibi ifadeler, hareketin kitlesel ve organize olduğu izlenimini güçlendirerek grubu bir tehdit unsuru olarak konumlandırabilir.

Haber Girişi

Haber girişinde “*Suriye'de 61 yıllık Esed rejiminin devrilmesi*” vurgulanmaktadır ve bunu Türkiye'deki Suriyelilerin kutlamalarıyla ilişkilendirmektedir. Görgü tanığı alıntıları ile haber, okuyucuyu ikna edici bir tonla bilgilendirmektedir.

Fotoğraf

Görsel 6 Bursa Haber Gazetesi Tarafından Kullanılan Haber Görseli

Görseldeki kalabalığın yüzlerinin net olmaması, bireysel bağlamı silip grubu homojen bir şekilde temsil ederek stereotiplerin güçlenmesini kolaylaştırır. Bayrak ve coşkulu kalabalık imgeleri olumlu bir kutlama havası sunsa da, başlıkla birleştiğinde toplumsal bir “tehdit” algısı yaratma potansiyeli taşır.

Şematik Yapı

Ana Olay Sunumu

Haber girişinde ana olay açıkça "*Suriye'de 61 yıllık Esed rejiminin devrilmesi*" olarak sunulmaktadır ve Bursa'daki Suriyelilerin kutlamalarıyla ilişkilendirilmektedir. Metin, görgü tanığı ifadelerine dayanmaktadır: "*İnşallah yakın zamanda memleketimize döneceğiz. Herkes bizi bıraktı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bırakmadı.*" Bu durum haberin büyük ölçüde gazetecilerin gözlemlerine ve katılımcı beyanlarına dayandığını göstermektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Haber girişinde resmi belgeler veya bağımsız kanıtlar üzerinden doğrulanmış veri sunmaktan ziyade, gözlem ve aktör beyanlarına dayanmaktadır. Böylece hem olayın geçmişi ve bağlamı veriliyor hem de haberin anlatımı okuyucuya daha çok duygusal bir çerçevede sunulmaktadır.

Mikro Yapı Analizi

Sentaktik Çözümleme

Haber metninde cümleler çoğunlukla uzun ve karmaşık yapıda, birden fazla bilgi bir arada sunulmuştur: "*Suriye'de 61 yıllık Esed rejiminin devrilmesinin ardından Bursa'da ikamet eden Suriyeliler, sokaklara çıkararak kutlamalar yaptı*". Bu cümlede hem olayın zaman bağlamı hem de mekân bilgisi aktarılmaktadır. Metindeki aktörler genellikle aktif konumda: "*Bursa'da da bir araya gelen Suriyeliler, araçlarla konvoylar yapıp sloganlar attı*". Görgü tanıklarının sözleri doğrudan alıntılanarak sunulmuş ve kısa, basit cümlelerle duygusal vurgular sağlanmıştır: "*Biz hepimiz kardeşiz*". Bu yapı, okuyucunun dikkatini hem olayın ana unsurlarına hem de kişisel ifadelerin duygusal tonuna yönlendiriyor.

Haber metninde cümleler çoğunlukla uzun ve karmaşık yapıda, birden fazla bilgiyi bir arada sunmaktadır. Örneğin "*Suriye'de 61 yıllık Esed rejiminin devrilmesinin ardından Bursa'da ikamet eden Suriyeliler, sokaklara çıkararak kutlamalar yaptı*" cümlesi hem olayın zamanını hem mekân bilgisini aktarıyor. Metindeki aktörler genellikle aktif konumdadır. "*Bursa'da da bir araya gelen Suriyeliler araçlarla konvoylar yapıp sloganlar attı*" cümlesi bunu göstermektedir.

Sözcük Seçimi

Haber metninde kullanılan sözcükler olumlu çağrışımlar taşımaktadır; "*kutlamalar yaptı*", "*çok mutluyuz*", "*kardeşiz*" ve "*kurtulduk*" gibi ifadeler hem duygusal vurguyu artırmakta hem de okuyucuda olumlu bir algı oluşturmaktadır.

Haberin Retoriği

Haber metni ikna edici bir retorik kullanmaktadır. Sayısal ifadeler kullanılmamış, metin daha çok duygusal ve toplumsal bir ikna amacıyla kurgulanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, Bursa’da yayımlanan yerel gazetelerde Suriyeli sığınmacılara ilişkin oluşturulan haber içeriklerinin hangi söylem stratejileri doğrultusunda yapılandırıldığı, bu stratejilerin hangi temsillere dayandığı ve yerel düzeyde toplumsal algının inşasına nasıl katkı sunduğu incelenmiştir. İncelenen haberlerin makro yapı analizi Bursa’da yayın yapan yerel gazetelerde Suriyeli sığınmacılara ilişkin haberlerin, ötekileştirici ve tehdit algısını besleyen söylem stratejileriyle kurgulandığını ortaya koymaktadır. Haber başlıklarında “işgal”, “döküldü”, “cezarlar”, “yaralayan” ve “dehşet” gibi duygu yüklü kelimelerin tercih edilmesi, haber metinlerinin yalnızca bilgi aktarmaya yönelik değil, kamuoyunu yönlendirmeye hizmet eden bir araç olarak yapılandırıldığını göstermektedir. Girişlerde sıklıkla “Suriyeliler”, “Suriyeli kadın” ve “Suriye uyruklu” gibi etnik vurgulara yer verilmesi, kimlik temelli bir ayrıştırma dilinin benimsendiğini göstermektedir. Görsel malzemelerde ise, Türk bayrağı gibi otorite sembolleriyle güç ilişkileri ön plana çıkarılmakta, kültürel farklılıklar görsel yolla pekiştirilmektedir. Ayrıca bıçaklı görseller ise şiddeti dramatize ederek empatiyi mağdur lehine kaydırmaktadır. Bu yapı, toplumsal algının belirli kalıplar üzerinden şekillendirilmesine katkı sunmaktadır. Literatürde yer alan benzer çalışmalar da bu bulguları desteklemektedir. Göker ve Keskin (2015, s. 248-249) yazılı basında “sığınmacı” veya “mülteci” gibi statü belirten ifadeler yerine genellikle yalnızca “Suriyeli” tanımının kullanıldığını, bu tercihin etnik kimliğe indirgenmiş bir temsil yarattığını belirtmektedir. Kara ve Yılmaz (2015, s. 67-68) da benzer şekilde, Malatya yerel basınında yer alan haberlerde Suriyeli ifadesinin alternatif kavramlara rağmen tercih edilmesinin ötekileştirme etkisi yarattığını ifade etmektedir. Alp (2018, s. 32) etnik kimlik vurgusunun özellikle yerel basın haberlerinde öne çıkarıldığını ve bu durumun toplumdaki ayrışmayı derinleştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu söylemler, Arcimaviciene ve Bağlama’nın (2018, s. 1) belirttiği gibi, medyada yer alan içeriklerin Suriyeli imajını olumsuzlaştırarak toplumsal önyargıları beslediğini ve sığınmacılara karşı olumsuz bir algı inşa ettiğini göstermektedir. Haberlerde Suriyeli mültecilere yapılan yardımları ön plana çıkarması, medyanın bu grubu “yardıma muhtaç” olarak temsil etme eğilimini yansıtmaktadır. Bu temsil biçimi, grubu ihtiyaç sahibi ve pasif bir konumda sunarak, toplumsal algıda bir yardım odaklı söylem oluşturur. Artar (2019, s. 54-55) da benzer şekilde, medyada Suriyeli mültecilerin sınıfsal temsiline dikkat çekerek, bu bireylerin çoğunlukla “yardıma muhtaç” veya “ucuz emek” ikiliği üzerinden resmedildiğini belirtmiştir. Her iki çalışmanın bulguları, medyanın mültecileri toplumsal ve

ekonomik bağlamdan bağımsız bir biçimde, sınırlı rollerle sunarak, izleyici algısını şekillendirdiğini göstermektedir. Bu durum, hem ideolojik kodlamaları hem de güç ilişkilerini görünür kılan bir medya pratiğine işaret etmektedir.

İncelenen haberlerin mikro yapı analizi haber metinlerinde kullanılan dilin ideolojik bir araca dönüştüğünü ve Suriyelilere yönelik ayrımcı söylemin dilsel stratejilerle üretildiğini göstermektedir. Özellikle yüklem seçimlerinde "bıçakla saldırdı", "çarptı", "yaralandı" ve "akın etti", gibi olumsuz çağrışımlı fiillerin tercih edilmesi, Suriyelileri potansiyel tehdit unsuru olarak konumlandırmakta ve okuyucuda güvensizlik hissi uyandırmaktadır. Bu söylem, Taş ve Taş'ın (2018) da belirttiği gibi, medyada yer alan haberlerde yanlış yönlendirici dil kullanımıyla paralellik göstermektedir. Sözcük seçimleri ve aktif-pasif yapı tercihleri, güç ilişkilerini yeniden üretmektedir. Aktif yapılarla Suriyelilerin eylemleri suçlayıcı bir şekilde öne çıkarılırken, otoritenin uygulamaları pasif cümle yapılarıyla meşrulaştırılmıştır. Bu bulgu, Gezik'in (2022, s. 150) haberlerin nesnellikten uzaklaştığı ve pasif cümlelerle sunulduğuna dair saptamalarıyla örtüşmektedir. Ayrıca, görgü tanığı ifadeleri ve sosyal medya alıntıları aracılığıyla haberlerde ikna edici bir retorik oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Ancak bu stratejinin, resmi veriler ve nicel göstergelerle desteklenmemesi, haberlerin objektiflikten uzaklaştığını ortaya koymaktadır. Bu durum, Efe'nin (2015, s. 9) ifade ettiği gibi mültecilerin ya mağdur ya da tehdit olarak çerçevelenmesiyle sonuçlanmakta, toplumsal algının negatif yönde şekillenmesine zemin hazırlamaktadır. Bu veriler doğrultusunda, haber metinlerinin yalnızca bilgi iletme işlevi değil, aynı zamanda ideolojik bir pozisyon alma aracı olduğu, mikro düzeydeki dilsel tercihler aracılığıyla açıkça gözlemlenmektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, yerel basında mültecilere ilişkin haber dilinin daha sorumlu ve kapsayıcı bir çerçevede yeniden yapılandırılması önerilmektedir. Öte yandan araştırmada yalnızca 6 yerel gazeteden toplam 23 haberin incelenmiş olması, elde edilen bulguların daha geniş bir bağlamda genellenmesini sınırlayan temel bir kısıt olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle, sonraki çalışmalarda örneklem çeşitliliğinin ve sayısının artırılması önem arz etmektedir. Farklı şehirlerden, farklı yayın politikalarına sahip yerel ve ulusal gazetelerin haber içeriklerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi, söylem stratejilerinin bölgesel farklarını ve ortak eğilimlerini ortaya koymada daha kapsayıcı bir tablo sunacaktır.

EXTENDED ABSTRACT

Turkey, which has been a migration route throughout history due to its geopolitical location, has become a center of migration movements in recent years with increasing regional instability. The Syrian

civil war that started in 2011 stands out as the most striking example of this situation; as a result of the escalating conflicts between the regime and opposition groups turning into a large-scale war with the participation of international actors, millions of people are displaced due to war, poverty and lack of access to health services. According to the 2025 data of the Directorate General of Migration Management, the number of Syrians under temporary protection in Turkey is 2,759,039. Istanbul ranks first in absolute numbers; however, Kilis stands out with 81.37% in proportion to its population. Bursa ranks seventh with 159,950 Syrians. Bursa also has a 5.65% Syrian migrant ratio, which is above the national average of 4.42%. This data shows that Bursa is a city of significant importance not only in terms of numbers but also in terms of social encounters and integration with Syrian refugees. Bursa has a vibrant local press with 23 newspapers and 48 magazines, 11 of which are located in the city center and 13 in the districts. The presence of Syrian refugees in large cities has reinforced Turkey's status as a migration country, making the relationships between refugees and the local population more visible in everyday life. This visibility often sparks public debates and plays a decisive role in shaping societal perceptions, especially through the media. The media plays a key role in influencing public opinion, directly or indirectly affecting individuals' judgments about events and people. Particularly in sensitive and controversial issues, content delivered through the media is not limited to providing information; it also has the potential to shape viewers' attitudes and orientations through its presentation. In this context, the language used by the media, the visuals selected, and the way the news is structured are crucial in shaping societal perceptions and guiding public support. Therefore, the news discourse regarding refugees serves not only as a means of informing but also as a tool for constructing meaning. Thus, how media information but also as a tool for constructing meaning. Thus, the discourse employed by media outlets—especially the local press—regarding Syrian refugees plays a critical role in shaping public attitudes. The aim of this study is to identify which discourses are used in news about Syrian refugees in local newspapers published in Bursa, to determine what kind of representations these discourses rely on, and to examine their effects on the formation of local social perceptions. The study group consisted of six local newspapers operating in the city center of Bursa: Bursa Haber, Bursa Hakimiyet, Bursa Hayat, Kent Bursa, Olay, and Yeni Marmara. The findings clearly show that news headlines and leads develop an exclusionary discourse against Syrians and are shaped around themes that reinforce the perception of threat. The headlines aim to steer public opinion with dramatic and emotionally charged words such as "attacked with a knife", "hit", "injured" and "rushed" using news as a tool for perception management as well as information. The leads adopt a language that deepens social divisions by emphasizing ethnic identity with terms like "Syrians" and "Arabic." Photographs

visually support this narrative with symbols of authority such as municipal police and the Turkish flag, as well as elements highlighting cultural differences, presenting a framework that reinforces power relations. In the schematic analysis, although the news appears to rely on official institutions and documents, it was found to adopt an ideological stance due to biased generalizations, lack of context, and reliance on social media testimonies. Background information is often neglected, with instant reactions and claims prioritized over historical and structural context, undermining the neutrality of the news. Linguistic analysis reveals that subjects (especially Syrians) are framed in a blaming, threatening, or exclusionary manner using active and often complex sentence structures. Word choices carry a guiding and emotional tone, aiming to evoke feelings of distrust, threat, and anger. Although the rhetorical structure attempts to present a persuasive narrative through eyewitness quotes and social media posts, it noticeably lacks objective information from numerical data and official sources. This reveals that the news drifts from objectivity and follows a strategy aimed at mobilizing public opinion through subjective expressions. Additionally, actions of authorities are legitimized through passive structures, while actions of Syrians are highlighted in an accusatory manner through active structures, creating a linguistic hierarchy that reflects power asymmetry even at the micro level.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazar çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir. / The author declares that there is no conflict of interest.

Yapay Zekâ Kullanımı / Use of Artificial Intelligence

Yazar çalışmada yapay zekâ araçlarının kullanılmadığını beyan etmiştir. / The author declares that artificial intelligence tools were not used in the study.

Yazarların Katkıları / Author Contributions

Makale tek yazarlıdır. / The article has a single author.

This work is licensed under **Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License** (CC BY-NC 4.0).

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Y. (2018). Göç Sosyolojisi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Akar, F., & Ekmekçi, Z. (2023). Sosyal medyada kadın: Suriye iç savaşı ve Ukrayna-Rusya savaşı üzerinden karşılaştırmalı bir analiz. Selçuk İletişim, 16(1), 119-147. doi:<https://doi.org/10.18094/josc.1193936>
- Alp, H. (2018). Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Ayrımcı Ve Ötekileştirici Söylemin Yerel Medyada Yeniden Üretilmesi. Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi , 8(1), 22-37.
- Arcimaviciene, L., & Sercan Hamza , B. (2018). Migration, metaphor and myth in media representations: The ideological dichotomy of “them” and “us”. Sage Open, 8(2), 1-13. doi:<https://doi.org/10.1177/2158244018768657>
- Armutcu, B., & Mavi, A. (2022). The Effects Of International Migration Policies In The Scope Of Political Marketing On Economic Growth: An Empirical Research On Turkish Republics. Journal Of Pure Social Sciences (Puresoc)-Pak Sosyal Bilimler Dergisi, 3(4), 85-98.
- Artar, F. (2019). Medyada Sinifsal Temsil Mücadelesi: Suriyeli Mülteciler ‘Yardıma Muhtaç’ mı ‘Ucuz Emek’ mi?. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 22(2), 26-61. doi:<https://doi.org/10.18490/sosars.640827>
- Başaran, Ö. (2019). Suriyeli mültecilerin Türk medyasındaki temsili: Söylem tarihsel yaklaşım. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Battal, K. E., & Saraç, M. E. (2019). Suriyeli Mültecilerin Bursa'daki Tekstil Sektörüne Etkileri Üzerine Bir İnceleme. Social Sciences Studies Journal (SSSJJournal), 5(36), 2883-2896.
- Bel, A. (2022). Türkiye’de, yazılı basında Suriyeli sığınmacılara yönelik haber ve köşe yazılarının çerçeveleme ve öne çıkarma yaklaşımı bağlamında analizi. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deniz, T. (2014). Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi,, 181(181), 175-204.
- Devran, Y. (2010). Haber Söylem İdeoloji. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- Efe, İ. (2015). Türk Basınında Suriyeli Sığınmacılar. İstanbul: SETA Yayınları.
- Erdoğan. M. (2018). Türkiye’deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Gezik, Z. (2022). Suriyeli Göçmenlerin Anaakım Medyada Temsili. İletişim Bilimi Araştırmaları Dergisi, 2(2), 135-153. doi:DOI NO: 10.7456/100202100/005
- GİK. (2025, Mayıs 2). 2025 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden alındı
- Girgin, A. (2001). Türk Basın Tarihi’nde Yerel Gazetecilik. İstanbul: İnkılâp Yayınları.
- Göker, G., & Keskin, S. (2015). Haber medyası ve mülteciler: Suriyeli mültecilerin Türk yazılı basınındaki temsili. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2015(41), 229-256.

- Gölcü, A., & Olkun, E. O. (2018). Terör saldırılarının haberleştirilmesinde gazete yayın politikalarının etkisi. *Yönetim, Ekonomi, Edebiyat, İslami ve Politik Bilimler Dergisi*, 3(1), 164-190. doi:<https://doi.org/10.24013/jomelips.437418>
- Gölcü, A., Bal, E., & Karadeniz, B. (2019). Dil ve söylem pratiklerini haber metinlerinde aramak: Yeni Zelanda terör saldırısı örneği. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(17), 220-251. doi:<https://doi.org/10.29000/rumelide.656724>
- Happer, C., & Philo, G. (2013). The role of the media in the construction of public belief and social change. *Journal of social and political psychology*, 1(1), 321-336.
- İlhan, E. M. (2023). Çarşamba'yı Şam Aldı: Bursa Çarşamba Bölgesinde Suriyeliler Yerliler ve Ötekiler. E. Arslan içinde, *Kuramsal Yaklaşımlar Işığında Kent Folkloru* (s. 163-173). Konya: Çizgi Kitapevi.
- Kara, E. Ş., & Yılmaz., M. (2015). Malatya yerel basınında Suriyeli sığınmacılara yönelik haberlerin incelenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 6(2), 54-69.
- Özyakışır, D. (2013). *Göç: Kuram ve Bölgesel Bir Uygulama*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Paksoy, A., & Şentöregil, M. (2018). Türk basınında Suriyeli sığınmacılar: İlk beş yılın analizi (2011-2015). *Selçuk İletişim*, 11(1), 237-256.
- Sander, O. (1998). *Siyasi Tarih 1918-1994*. İstanbul: İmge Kitapevi.
- Sönmez, M. (2001). *Gelir Uçurumu, Türkiye'de Gelirin Adaletsiz Bölüşümü*. İstanbul: Om Yayınevi.
- Sözen, E. (1999). *Söylem: Belirsizlik, Mübadele, Bilgi, Güç ve Refleksivite*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Şanlı, H. (2022). Suriyeli sığınmacıların şehre entegrasyonuna yönelik bir saha araştırması: Bursa. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Taş, O., & Taş., T. (2018). Post-hakikat çağında sosyal medyada yalan haber ve Suriyeli mülteciler sorunu. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*(29), 183-207. doi:DOI: 10.16878/gsuilet.500943
- TDK. (2025). Türk Dil Kurumu. 05 01, 2025 tarihinde www.tdk.gov.tr: www.tdk.gov.tr adresinden alındı
- Türk, E. (2019). Batman yerel basınında göçmenlerin temsili üzerine bir analiz. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(4), 2975-3000. doi:<https://doi.org/10.15869/itobiad.596027>
- Van Dijk. (1988). *News as discourse*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Van Dijk. (2005). *Discourse and Racism in Spain and Latin America*. Amsterdam: Benjamins.
- Van Dijk. (2008). *Discourse and Context A sociocognitive approach* Context. Cambridge University Press.
- Van Dijk. (2009). *Critical Discourse Studies: A Sociocognitive Approach*. Sage.
- Van Dijk. (2015). *Critical discourse analysis*. D. Tannen, H. Hamilton, & D. Schiffrin (Dü) içinde, *The Handbook of Dis-course Analysis*. (s. 466-485). West Sussex: John Wiley & Sons.

- Yaylacı, F. G. (2017). Eskişehir Yerel Basınında “Mülteciler” ve “Suriyeliler”. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 1-40. doi:<https://doi.org/10.18490/sosars.308638>
- Yılmaz, N. (2010). Yerel Basının Etik Sorunları. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(36), 131-143.
- Yolcu, T. (2018). Türkiye’deki Muhalefet Partilerinin Göç Sorununa Yaklaşımlarına Yönelik İçerik Analizi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(14), 678-695.